

залежить від певних змінних, а саме, від соціальних та історичних потреб, які пронизують суспільство, з яким визначення людської гідності ідентифікується. Своєю чергою, людська гідність через систему соціальних зв'язків є вихідною у взаємовідносинах між людьми і знаходить своє безпосереднє відображення у гідності кожної людини [2, р. 656].

Однак, з огляду на різноманітність різних підходів, які проявляються в історичному розвитку ідеї гідності, існують певні відмінності у використанні гідності в текстах про права людини. З цих відмінностей випливає те, що деякі юрисдикції використовують гідність як основу для (або іншого способу вираження) всеосяжної моральної точки зору, «цілого морального світогляду», який, здається, помітно відрізняється від регіону до регіону. Класичні приклади такого використання гідності можна знайти в католицькій та ісламській доктрині. З юридичної точки зору це використання можна побачити в деяких із більш загальних посилань на гідність у кількох конституційних текстах, особливо в тих, на створення яких найбільше вплинуло католицьке соціальне вчення у 1920-х і 1930-х роках, як-от Конституція Ірландії 1937 року. У багатьох документах гідність міститься в преамбулі, тоді, як в інших, вона використовується для пояснення окремих прав. У деяких вона в певному сенсі згадується як фундаментальна, в інших – ні.

Таким чином, поняття гідності має різноманітні теологічні, філософські, політичні та історичні основи.

1. Гришук О.В. Людська гідність у праві: філософські проблеми. Київ : Атіка. 2007. 432 с.

2. McCrudden Christopher. Human Dignity and Judicial Interpretation of Human Rights / Christopher McCrudden. *The European Journal of International Law*. 2008. № 19. P. 655–724.

Роман КАРПЕНКО

старший викладач кафедри
цивільно-правових дисциплін,
кандидат юридичних наук

Стелла ТУКІНА

студентка 3 курсу ПЦО ННІ ЗНПК
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ДО ПИТАННЯ ПРО ПОНЯТТЯ ТА ОЗНАКИ РЕЖИМУ ОКРЕМОГО ПРОЖИВАННЯ ПОДРУЖЖЯ

Актуальною темою сьогодення є право здійснення спільної сумісної власності подружжя. Вступ до шлюбу призводить до певного матеріального наслідку, тобто виникнення режиму право власності подружжя. Дана проблема акцентується на необхідності оцінки ефективності існуючого

механізму, що використовується для регулювання відносин, учасником яких є подружжя відповідно до положень СК України. Не зважаючи на проведення кодифікації цивільного законодавства України, деякі проблемні питання виникнення права спільної сумісної власності подружжя потребують додаткового регулювання, у зв'язку з чим питання практичного застосування та вирішення спірних питань.

Дослідженням даного питання займалися чимало науковців, серед яких: М. Антокольська, В. Бажанова, А. Венедиктова, В. Гопанчук, Д. Фолошня, О. Дзера, І. Жилінкова, О. Калітенко, Н. Кузнєцова, О. Тичковська та інші вчені.

Згідно Сімейного кодексу України (далі – СК) визначено, що майно, набуте подружжям за час шлюбу, на лежить дружині та чоловікові на праві спільної сумісної власності незалежно від того, що один із них не мав з поважної причини (навчання, ведення домашнього господарства, догляд за дітьми, тощо) [1]. Подружжя не можуть змінювати встановлений законом правовий режим на власний розсуд, але вони можуть вчиняти дії стосовно придбаного майна в період шлюбу.

Шлюбні відносини змінюють правовий статус чоловіка та дружини, призводять до утворення сім'ї, в якій виникають особливі стосунки особистого характеру, що мають враховуватися також у сфері майнових відносин. Законодавством, зокрема шлюбно-сімейним, встановлюється для подружжя спеціальний правовий режим щодо набутого в шлюбі майна. Оформлення шлюбних відносин зумовлює виникнення в подружжя не лише особистих майнових, але і немайнових прав та обов'язків [2].

Визначальним у праві спільної сумісної власності подружжя є принцип спільності нажитого у період шлюбу майна, який означає об'єднання майна чоловіка і жінки (повністю або в певній частині) в єдину майнову масу та встановлення низки спеціальних правил щодо його володіння, користування та розпорядження. Режим спільності майна подружжя означає, що: майно, набуте подружжям за час шлюбу, вважається спільним, якщо інше не встановлено домовленістю сторін; подружжя має рівні права щодо майна, яке належить їм на праві спільної сумісної власності; майно належить подружжю без визначення часток кожного з них у праві власності [3].

С. Лепех зазначає, що саме з моменту реєстрації шлюбу починає діяти презумпція спільності щодо всього майна, яке набувається подружжям, окрім винятків, встановлених законом [4].

Важливо зазначити, що право спільної сумісної власності не поділене на частки, тому усі співвласники мають однакове, рівне право володіти, користуватися та розпоряджатися певним майном.

Проте важливо зазначити, що існує чимало проблемних питань навколо даного інституту, наприклад, потрібно також звернути увагу, що може виникнути така проблемна ситуація: під час недійсного шлюбу особи могли скористатися певними перевагами, які надаються для жінки та чоловіка, що перебувають у зареєстрованому шлюбі. Наприклад, особи могли отримати

від держави кредит на пільгових умовах, що передбачені для молодих сімей [5]. Також, ні СК України, а ні інші законодавчі акти не дають підстави для висновку про загальність правила щодо включення до складу спільного майна подружжя, боргів. Не менш важливим є питання щодо визначення режиму майна, коли його створення розпочинається у шлюбі, а при поділі спільного майна, воно не завершено, наприклад: починається будівництво житлового будинку, але в експлуатацію він ще не зданий.

Отже, даний інститут є важливим у правовому регулюванні відносин власності, адже забезпечує правильний розподіл майна та правомірне користування ним. До спільної сумісної власності подружжя відносяться також і будь-які доходи, отримані чоловіком чи дружиною за час шлюбу, сюди належать зарплати, пенсії, стипендії та інших доходи, зокрема, якщо член подружжя уклав договір, то гроші і будь-яке інше майно, які були одержані за цим договором. Потрібно удосконалювати правову регламентацію даного питання, адже суспільство розвивається та виникає чимало проблемних питань, які потребують дослідження та вирішення.

1 Сімейний кодекс України. Редакція від 03.07.2020, підстава 720-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show>.

2. Тичковська О.В. Правовий режим спільної власності подружжя. 2017. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2017/5.1/34.pdf>.

3. Сімейне право України : підручник .Л. М. Баранова, В. І. Борисова, І. В. Жилінкова та ін./за заг. ред. В. І. Борисової та І. В. Жилінкової. К.: Юрінком Інтер, 2006. 264 с.

4. Лепех С.М. Правовий режим грошей як спільного майна подружжя. *Право України*. No 10. С.85–96.

5. Бажанова В.О. Право власності подружжя як різновид права сіпльної сумісної власності. *Наше право*.2014. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJR.

Анна МАКСИМОВА

викладач кафедри

соціально-гуманітарних дисциплін

Дніпропетровського державного

університету внутрішніх справ

(м. Дніпро, Україна),

кандидат наук з державного управління

СУЧАСНЕ РОЗУМІННЯ ПРИНЦИПУ ВЕРХОВЕНСТВА ПРАВА

У сьогоденному суспільстві є дуже популярним вираз «дотримання верховання права», в якому верховенство права – це панування права в суспільстві. Верховенство права вимагає від держави його втілення у